

การตรวจสอบดำเนินงาน

โครงการสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการก่อสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการประจำปีงบประมาณ 2549 มาดำเนินการและกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ ให้เกษตรกรมีโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดไว้ใช้เองอย่างทั่วถึงทุกอำเภอจำนวน 8 แห่ง งบประมาณแต่ละ 4 ล้าน รวม 8 อำเภอ เป็นเงินงบประมาณ 32 ล้านบาท ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับลดเป้าหมายจากเดิมที่จะก่อสร้าง 8 แห่ง 8 อำเภอ เหลือเพียงก่อสร้าง 2 แห่ง 2 อำเภอคืออำเภอกุยบุรี และอำเภอบางสะพาน งบประมาณ 8 ล้านบาท โดยมีได้เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของโครงการและอยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด เพื่อเป็นการนำร่องก่อนหากมีการบริหารจัดการที่สัมฤทธิ์ผลจึงจะขยายผลการดำเนินการก่อสร้างเพิ่มเติมต่อไปสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาค ที่ 12 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการดังกล่าวเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืนของโครงการทั้ง 2 แห่ง รวมทั้ง จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาขยายผลการดำเนินโครงการต่อไปในอนาคตจึงได้ดำเนินการตรวจสอบโครงการดังกล่าว

จากการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดดังกล่าว ปรากฏตามข้อตรวจพบในการตรวจสอบ 2 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 การบริหารจัดการโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และธนาคาร

เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ไม่มีประสิทธิภาพ

1.1 ด้านการจัดองค์กร

1.1.1 การบริหารจัดการโรงงานฯ ที่อำเภอกุยบุรี การจัดองค์กรยังไม่เป็นไปตามแนวทางการบริหารองค์กรซึ่งกำหนดไว้ 3 แนวทาง ได้แก่ การผลิตเพื่อขาย การผลิตโดยไม่มุ่งหวังกำไร และการส่งเสริมให้เกษตรกรมาใช้โรงงานเพื่อการผลิตปุ๋ย สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงงานฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดองค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ได้ให้ความรู้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรไม่มีทิศทางการบริหารจัดการโรงงานฯ

1.1.2 การรวมกลุ่มเกษตรกรไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกตำบลของอำเภอที่ตั้งโรงงานฯ โดยอำเภอบางสะพานมีจำนวน 7 ตำบล แต่มีเกษตรกรรวมกลุ่มเพียงหนึ่งตำบล คือตำบลกำเนิด

นพคุณ และอำเภออุบลบุรีมีจำนวน 6 ตำบล แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มเกษตรกรอย่างชัดเจนโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มเพียงหนึ่งตำบลคือตำบลสามกระทาย สาเหตุเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในทุกตำบลทราบอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การตั้งโรงงานฯ ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมส่งผลให้ไม่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพได้อย่างทั่วถึง

1.2 ด้านเงินทุน

การระดมทุนของโรงงานฯ ที่อำเภออุบลบุรีไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การระดมทุนโดยการระดมทุนขึ้นอยู่กับกำลังทรัพย์และความสมัครใจของเกษตรกร รวมทั้งการจัดการเงินทุนไม่รัดกุม ผู้ถือเงินดำเนินการรับจ่ายเงินแต่เพียงผู้เดียว สาเหตุเนื่องจากตัวแทนเกษตรกรซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงงานฯ ขาดความรู้ความเข้าใจด้านวิธีการระดมเงินทุนและการจัดการเงินทุน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบวิธีการเกี่ยวกับการระดมเงินทุนจึงมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอและขาดสภาพคล่อง

ข้อเสนอแนะ

ให้หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์พิจารณาดำเนินการดังนี้

1. ควรดำเนินการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดองค์กรให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารองค์กรแก่ผู้บริหารของโรงงานฯ และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

2. ให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดองค์กรและด้านเงินทุนเพื่อประโยชน์ดังนี้

2.1 เกษตรกรได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์การตั้งโรงงานฯ และข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิต การผลิตพืชปลอดภัย ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนการผลิต

2.2 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการระดมเงินทุน การจัดการเงินทุนแก่ผู้บริหารโรงงานฯ รวมทั้งกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบทุกครั้งที่มีการรับจ่ายเงินและอาจจัดให้มีผู้ตรวจสอบเพื่อให้การจัดการเงินมีความรัดกุมยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการจัดการผลิตปุ๋ยและธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

1.3.1 การจัดการผลิตปุ๋ย

ก. การผลิตปุ๋ยไม่มีความต่อเนื่องโดยโรงงานฯ ที่อำเภออุบลบุรีและอำเภอบางสะพานเริ่มมีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์หลังจากรับมอบโรงงานฯ จนถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2549 (วันที่เข้าตรวจสอบของ สตง.) เป็นระยะเวลา 10 เดือนยังไม่มีจำหน่ายและผลิตในรอบใหม่ทั้งที่ปุ๋ยมีคุณสมบัติพร้อมที่จะจำหน่ายได้แล้ว ส่วนการผลิตปุ๋ยชีวภาพของโรงงานฯ ที่อำเภอบางสะพานจากการสังเกตการณ์พบว่าปุ๋ยชีวภาพมีคุณสมบัติพร้อมที่จะจำหน่ายได้แล้วแต่ยังไม่มีจำหน่าย

แต่อย่างใด และปุ๋ยชีวภาพของโรงงานฯ ที่อำเภอกุยบุรีผลิตในรอบแรกมีการจำหน่ายแล้ว อยู่ระหว่างการผลิต ในรอบสอง

ข. ปริมาณผลผลิตปุ๋ยไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของเกษตรกร และไม่เต็มกำลังการผลิตของโรงงานฯ โดยโรงงานฯ ของอำเภอกุยบุรีและอำเภอบางสะพาน ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพียงแห่งละ 36 ตัน ในขณะที่โรงงานฯ มีกำลังการผลิตแห่งละ 1,000 ตันต่อปี และปุ๋ยชีวภาพ โรงงานฯ ที่อำเภอบางสะพานผลิตได้ 2,000 ลิตร อำเภอกุยบุรีผลิตได้ 1,309 ลิตร ในขณะที่โรงงานฯ มีกำลังการผลิตแห่งละ 50,000 ลิตรต่อปี และจากการสัมภาษณ์เกษตรกรซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ตั้งของโรงงานฯ คืออำเภอกุยบุรี ตำบลสามกระทาย จำนวน 59 ราย และอำเภอบางสะพาน ตำบลกำเนิดนพคุณ จำนวน 54 ราย รวม 113 ราย พบว่าเกษตรกรที่ตอบแบบสัมภาษณ์ตำบลสามกระทาย อำเภอกุยบุรี มีความต้องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์จำนวน 27 ราย ปริมาณรวม 111.60 ตัน และปุ๋ยชีวภาพจำนวน 8 ราย ปริมาณรวม 406 ลิตร และตำบลกำเนิดนพคุณ อำเภอบางสะพาน มีความต้องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์จำนวน 38 ราย ปริมาณรวม 236.34 ตัน และปุ๋ยชีวภาพจำนวน 13 ราย ปริมาณ รวม 2,915 ลิตร ซึ่งปริมาณผลผลิตปุ๋ยชีวภาพของโรงงานฯ ที่อำเภอบางสะพานผลิตได้ 2,000 ลิตรดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถรวมกลุ่มสมาชิกได้อย่างเข้มแข็ง จึงขาดแนวทางและการวางแผนการผลิตด้านการคำนวณต้นทุน การกำหนดราคาจำหน่ายรวมทั้งการจัดเตรียมวัตถุดิบเพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตในรอบใหม่ภายหลังจากจำหน่ายผลผลิตเดิมออกไปแล้ว การผลิตปุ๋ยที่ไม่มีความต่อเนื่องทำให้เกิดความไม่คุ้มค่าและสูญเสียโอกาสในการผลิตเพื่อให้ได้ปริมาณผลผลิตอย่างเพียงพอต่อความต้องการใช้ของเกษตรกร และการที่ยังไม่มีการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพซึ่งพร้อมที่จะจำหน่ายได้ ทำให้โรงงานฯ ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนและขาดสภาพคล่องในการบริหารจัดการโรงงานฯ รวมทั้งเป็นภาระด้านค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา

ข้อเสนอแนะ

ให้หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์พิจารณาดำเนินการโดยกำหนดให้มีการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสมเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนเพื่อกำหนดราคาจำหน่าย การหาตลาดหรือช่องทางการจำหน่ายเพื่อระบายผลผลิตที่ยังไม่ได้จำหน่าย และดำเนินการให้เกิดกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง

1.3.2 การจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ได้จัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดที่อำเภอกุยบุรีและอำเภอบางสะพานพร้อมกับการจัดตั้งโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ โดยก่อสร้าง

อาคารโรงงานที่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดได้แห่งละ 50 ต้นต่อปี และจัดหาเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางมาอบให้แก่ธนาคารเมล็ดพันธุ์ ที่อำเภออุบลบุรีและอำเภอบางสะพานแห่งละ 10 ต้น ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในระยะแรกเริ่มของการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ เพื่อให้เกษตรกรกู้ยืมจากการตรวจสอบด้านการจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด พบว่า

1.3.2.1 การแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์

ก. การแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางของธนาคารเมล็ดพันธุ์ ที่อำเภออุบลบุรีและอำเภอบางสะพานให้แก่เกษตรกรกู้ยืมนำไปปลูกฟื้นฟูสภาพดิน**ไม่มีหลักฐานการให้กู้ยืม** มีเพียงการเซ็นชื่อในเอกสารรายชื่อแนบท้ายใบขอรับบริการเมล็ดพันธุ์ และการ**ให้กู้ยืมไม่ครอบคลุมเกษตรกรทั้งอำเภอ** จึงมีเมล็ดพันธุ์คงเหลือค้างสต็อกจำนวนมากและยัง**ไม่มีการส่งใช้เมล็ดพันธุ์ ถั่วพรางที่จ่ายไปกลับคืน**เข้ามาในระบบธนาคารเมล็ดพันธุ์ ทั้ง 2 แห่ง สาเหตุเนื่องจากผู้บริหารโรงงานฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ไม่ได้ส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรได้ทราบถึงควมรับผิดชอบ ทำให้ไม่มีการออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์

ข. การดำเนินการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ ได้**แจกจ่ายให้กับเกษตรกรที่อยู่นอกเขตพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ** ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่ไม่ได้รับเมล็ดพันธุ์ อย่างเพียงพอและครอบคลุมทั้งอำเภอโดยธนาคารเมล็ดพันธุ์ ที่อำเภออุบลบุรี แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางให้แก่เกษตรกร จำนวนทั้งสิ้น 61 ราย เป็นเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภออุบลบุรีเพียง 17 ราย ที่เหลือเป็นเกษตรกร ที่อยู่นอกเขตพื้นที่อำเภออุบลบุรี จำนวน 44 ราย ส่วนธนาคารเมล็ดพันธุ์ ที่อำเภอบางสะพานแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางให้แก่เกษตรกรในอำเภอบางสะพานทั้งหมดซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้นเพียง 27 ราย สาเหตุเนื่องจากผู้บริหารโรงงานฯ ที่อำเภออุบลบุรีไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแจกจ่าย เมล็ดพันธุ์ ทำให้การแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การควบคุมการส่งคืนเมล็ดพันธุ์ จากเกษตรกรนอกเขตพื้นที่อำเภออุบลบุรีทำได้ยาก

ค. การใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อฟื้นฟูสภาพดินและปรับปรุงดิน**ไม่แพร่หลายกว้างขวาง** โดยจากการสัมภาษณ์เกษตรกรในเขตพื้นที่ตั้งโรงงานฯ ทั้ง 2 แห่ง จำนวน 31 ราย พบว่า มีเกษตรกรที่ไม่ทราบว่าโรงงานฯ มีเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดสำหรับให้สมาชิกกู้ยืมจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.71 สาเหตุเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่มีการรณรงค์ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบความความสำคัญในการฟื้นฟูสภาพดินและปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดและการให้บริการของธนาคารเมล็ดพันธุ์ ทำให้เกษตรกรเสียโอกาสในการขอรับบริการเมล็ดพันธุ์จากธนาคารเมล็ดพันธุ์

ข้อเสนอแนะ

ให้หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินประจำวชิรชนพิชการณาดำเนินการโดยมีการติดตามผลการดำเนินการ และให้คำแนะนำเพื่อส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารโรงงานฯ และกลุ่มเกษตรกรในการบริหารจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ฯ ดังนี้

1. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือกำหนดวิธีการยืมและการส่งใช้เมล็ดพันธุ์และบทลงโทษเพื่อให้การบริหารจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเป็นไปตามวิธีการดำเนินการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
2. การแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ควรแจกให้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อำเภอที่ตั้งโรงงานฯ ก่อนหากมีเมล็ดพันธุ์คงเหลือจึงพิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์แก่เกษตรกรนอกพื้นที่ เพื่อให้ประโยชน์แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งสะดวกในการควบคุมและติดตามการส่งคืนเมล็ดพันธุ์ต้นทุน
3. ควรประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทราบข้อมูลของธนาคารเมล็ดพันธุ์ฯ เกี่ยวกับการกู้ยืมเมล็ดพันธุ์ไปปลูกปรับปรุงฟื้นฟู สภาพดิน รวมทั้งส่งเสริมและกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการฟื้นฟูสภาพดินและปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

1.3.2.2 การจัดเก็บเมล็ดพันธุ์

การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางของโรงงานฯ ที่อำเภออุบลราชธานี การดูแลรักษาโดยมีเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางตกกระจายอยู่บริเวณภายในและภายนอกโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ฯ สาเหตุเนื่องจากผู้บริหารโรงงานฯ ไม่ได้จัดระบบบริหารจัดการเกี่ยวกับการควบคุมดูแลในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ฯ การเก็บเมล็ดพันธุ์ถั่วพรางไว้โดยขาดการดูแลรักษาที่ดีและจัดเก็บเป็นระยะเวลานานจนเมล็ดพันธุ์ฯ หมดอายุอาจทำให้อัตราการงอกลดน้อยลงเมื่อนำไปปลูก ส่งผลทำให้การลงทุนจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในระยะแรกเริ่มของการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดไม่คุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

ให้หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินประจำวชิรชนพิชการณาดำเนินการให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารกลุ่มเกษตรกรในการดูแลรักษาเมล็ดพันธุ์ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะแจกจ่ายให้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้กู้ยืม และปลอดภัยจากการรบกวนของ นก หนู และแมลง รวมทั้งคอยติดตามกำกับดูแลให้มีระบบบริหารจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผล

การบริหารจัดการโรงงานฯ จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องมีกระบวนการติดตามกำกับดูแลถึงแผนการดำเนินงาน พร้อมกับการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

กับกระบวนการปฏิบัติ เพื่อสามารถนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโรงงานฯ

จากการตรวจสอบพบว่าสถานีวิจัยพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์**ไม่มีการติดตามและประเมินผลโครงการฯ** ให้สำนักงานจังหวัดทราบเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคหรือความก้าวหน้าของการบริหารจัดการโรงงานฯ สาเหตุเนื่องจากโครงการฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ โดยให้สถานีวิจัยพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์เป็นหน่วยงานดำเนินจัดจ้าง การดำเนินโครงการฯ ไม่มีการสั่งการให้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผล ประกอบกับกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดให้ดำเนินการเกี่ยวกับการโอนพัสดุที่ได้จากการดำเนินโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีฯ ให้หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงไม่มีการติดตามและประเมินผลโครงการฯ ทำให้ไม่ทราบผลการดำเนินงานโครงการฯ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการโครงการฯ ดังกล่าวซึ่งเป็นโครงการนำร่อง รวมทั้งไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าโครงการฯ ได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่อันจะนำไปสู่การปรับปรุงโครงการหรือตัดสินใจจัดทำโครงการฯ ในพื้นที่อำเภออื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ให้สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์พิจารณาดำเนินการดังนี้

1. ให้กลุ่มเกษตรกรรายงานความคืบหน้าการบริหารจัดการโรงงานฯ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคให้แก่สถานีวิจัยพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการฯ และให้สถานีวิจัยพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ติดตามผลประเมินผลการดำเนินโครงการฯ และรายงานสำนักงานจังหวัดทราบผลการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวเพื่อพิจารณาผลสำเร็จของโครงการฯ และประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดทำโครงการฯ ในพื้นที่อำเภออื่นต่อไป
2. ให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการกำกับควบคุมดูแลการบริหารจัดการโรงงานฯ ของกลุ่มเกษตรกรระหว่างสถานีวิจัยพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์กับหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ข้อตรวจพบที่ 2 อาคารและครุภัณฑ์สำนักงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ ไม่ได้ใช้ประโยชน์

อาคารและครุภัณฑ์สำนักงาน

อาคารของสำนักงาน และครุภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้สำนักงานของโรงงานฯ ทั้ง 2 แห่ง ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ เว้นแต่เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ของโรงงานอำเภอกุยบุรี

นำไปใช้ในกิจการของเทศบาลตำบลไผ่ใหม่ ซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ สาเหตุที่ยังไม่เปิดใช้อาคารสำนักงานและครุภัณฑ์เนื่องจากยังไม่มีแนวทางเกี่ยวกับการจัดระบบการทำงานภายในโรงงานฯ และยังไม่มีบุคลากรประจำ ประกอบกับผู้บริหารของโรงงานฯ ไม่เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องทำงานประจำที่อาคารสำนักงานของโรงงานฯ ทำให้เกิดความสูญเปล่าของเงินงบประมาณที่ก่อสร้างเป็นจำนวนเงินแห่งละ 376,425.17 บาท รวมทั้งสองแห่ง เป็นเงิน 752,850.34 บาท

ข้อเสนอแนะ

ให้หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์พิจารณาดำเนินการให้ผู้บริหารโรงงานฯ เข้ามาบริหารจัดการและวางระบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานภายในโรงงานฯ ให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดเก็บเอกสาร การจัดทำบัญชี การบันทึกข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงการพิจารณาสิ่งการทั้งนี้เพื่อให้การใช้ประโยชน์และคุ้มค่ากับงบประมาณที่รัฐลงทุนให้แก่เกษตรกร

เครื่องจักรและอุปกรณ์

1. เครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของโรงงานฯ ทั้ง 2 แห่งที่เก็บรักษาไว้ที่โรงเก็บเมล็ดพันธุ์ฯ และไม่มีการใช้ประโยชน์ ได้แก่ เครื่องตีสับย่อยซากพืชสำหรับย่อยเศษวัสดุ เครื่องผสมปุ๋ยแบบแวนอน เครื่องบดละเอียด เครื่องอัดเม็ดปุ๋ย และเครื่องเย็บกระสอบ สาเหตุเนื่องจากกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์หยุดชะงักเพียงขั้นตอนการหมักปุ๋ยที่ได้รับมอบพร้อมโรงงานฯ ซึ่งยังอยู่ในของหมักไม่ได้จำหน่ายและดำเนินการผลิตในรอบใหม่ ทำให้เครื่องจักรและอุปกรณ์เสื่อมคุณภาพและเกิดความสูญเปล่าของเงินงบประมาณแห่งละ 205,800.- บาท รวมทั้งสองแห่งเป็นเงิน 411,600.- บาท

2. เครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดของโรงงานฯ ทั้ง 2 แห่ง ไม่มีการใช้ประโยชน์ ได้แก่ เครื่องทำความสะอาดและคัดแยกเมล็ดพันธุ์ เครื่องนวดเมล็ดพันธุ์ และตู้อบแบบถัง สาเหตุเนื่องจากการแจกเมล็ดพันธุ์ถั่วพุ่มให้แก่เกษตรกรไม่ได้รับเมล็ดพันธุ์ถั่วพุ่มกลับคืนเข้าโรงงานเพื่อคัดแยกทำความสะอาดและอบเมล็ดพันธุ์ ทำให้เกิดความสูญเปล่าของเงินงบประมาณแห่งละ 244,670.- บาท รวมทั้งสองแห่งเป็นเงิน 489,340.- บาท

3. เครื่องมือทดสอบปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ ประกอบด้วยชุดทดสอบหาธาตุอาหารพืชหลักในดิน ชุดทดสอบหาค่าความต้องการปุ๋ย เครื่องมือวัดความเป็นกรดเป็นด่างภาคสนาม เครื่องมือวัดค่าความนำไฟฟ้าชนิดน้ำ และถังดับเพลิงเคมีแห่งของโรงงานทั้ง 2 แห่งไม่มี การใช้ประโยชน์ สาเหตุเนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือทดสอบคุณภาพ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ ทำให้เกิดความสูญเปล่าของเงินงบประมาณ เป็นเงิน 331,800.- บาท และกรณีจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพแล้วแต่ไม่ได้ทดสอบคุณภาพก่อนการจำหน่าย ทำให้ไม่ทราบว่

ปุ๋ยที่ผลิตได้เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ และเกิดการสูญเสียเปล่าของงบประมาณแห่งละ 165,900.- บาท รวมทั้งสองแห่งเป็นเงิน 331,800.-บาท

ข้อเสนอแนะ

ให้หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินประจำบวรศิริรักษ์พิจารณาดำเนินการดังนี้

1. กระตุ้นให้ผู้บริหารโรงงานฯ ดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องตลอดจน การจำหน่ายปุ๋ยให้กับสมาชิก และการบริหารจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเพื่อให้มีการนำ เครื่องจักรมาใช้อย่างคุ้มค่า

2. จัดหาผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือทดสอบปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ย ชีวภาพ เพื่อให้การอบรมและแนะนำการใช้เครื่องมือทดสอบปุ๋ยฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกร